

Oplossing gevelproblematiek Amphion

Te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de brief van de directeur van Amphion d.d. 3 april 2019 inzake de financiering gevelproblematiek, vervangingsinvesteringen en innovatiegelden en de bij deze brief behorende rapportage van de accountant van Amphion.
2. De door het college van burgemeester en wethouders ten aanzien van de documenten genoemd in het eerste beslispunt opgelegde geheimhouding op basis van artikel 25, tweede lid, van de Gemeentewet in samenhang met artikel 10, tweede lid, onderdeel g, van de Wet openbaarheid van bestuur te bekrachtigen op grond van artikel 25, derde lid, van de Gemeentewet.
3. Een investeringsbijdrage te verstrekken aan NV Cultureel Centrum Amphion voor het herstel van de gevel van de schouwburg ten bedrage van € 2.300.000,- omdat:
 - a. er sprake is van een investering door een derde;
 - b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
 - c. Amphion zich heeft verplicht tot daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen;
 - d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien Amphion in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
4. Hiertoe de 49ste wijziging van de gemeentebegroting 2019 vast te stellen.

Context

Dit voorstel draagt in zeer belangrijke mate bij aan de toekomstbestendigheid van Schouwburg Amphion. Deze is onder druk komen te staan door de sinds 2010 bestaande problemen met de gevel en het hierdoor nagenoeg tot nihil geslonken eigen vermogen, het niet in staat zijn om te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen en het niet voorhanden hebben van financiële middelen om te innoveren. Om herstel van de voor de omgeving gevaarlijke gevel te bewerkstelligen, is Amphion een gerechtelijke procedure gestart tegen onder andere de bouwer en de constructeur. De uitkomst van deze procedure heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. U bent hierover geïnformeerd via een geheime raadsmededeling (2018-40) d.d. 24 april 2018. De uitkomst van deze teleurstellende gerechtelijke procedure is voor directie en raad van commissarissen van Amphion aanleiding geweest om met de oorspronkelijke bouwer (Aan de Stegge) het gesprek aan te gaan over herstel van de gevel. Ons college is hier zeer regelmatig over geïnformeerd. De in dat kader tussen ons college en Amphion gevoerde gesprekken zijn constructief verlopen en hebben ertoe geleid dat wij Amphion een (financieel) kader hebben meegegeven voor de gesprekken met Aan de Stegge. Hoewel de gesprekken tussen Amphion en Aan de Stegge nog niet tot minnelijke overeenstemming over herstel van de gevel hebben geleid, is er, gelet ook op het door de directeur van Amphion afgegeven signaal (bijlage 2), reden aan uw raad te vragen de hiervoor noodzakelijke financiële middelen beschikbaar te stellen.

Beoogd effect

Het verzekeren van de toekomstbestendigheid van Schouwburg Amphion door het bieden van een integrale oplossing voor de problemen - bouwkundig, financieel en qua innovatie - ontstaan ten gevolge van de gevelproblematiek. Hierdoor kan Amphion zich blijven manifesteren als het beste theater van Nederland.

Doetinchem, 10 juli 2019

Argumenten

1.1 De directeur van Amphion geeft schriftelijk inzicht in de gevelproblematiek

Medio april jl. heeft de directeur van Amphion een brief geschreven aan de gemeente over de gevelproblematiek. De brief is voorzien van een financiële rapportage van een door Amphion ingeschakelde accountant. De directeur gaat in op de kosten van herstel en geeft verder aan dat er onvoldoende financiële middelen zijn voor toekomstige vervangingsinvesteringen. Daarnaast wordt aangegeven dat voor een deugdelijke toekomstige exploitatie van de schouwburg innovatie van levensbelang is.

Uit de brief volgt verder dat Amphion vanaf de zomer 2018 inzake de gevelproblematiek een zogenaamd tweesporenbeleid heeft gevolgd:

- het vervolgen van de procedure in hoger beroep bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw tegen Aan de Stegge en ABT en in het verlengde hiervan trachten met Aan de Stegge tot een minnelijke oplossing te komen;
- het in aftastende zin zoeken naar partijen in de markt die de gevel kunnen herstellen.

Bij de zoektocht naar andere partijen die de gevel kunnen herstellen, maakt Amphion gebruik van de diensten van een bouwkundig adviesbureau. Dit adviesbureau heeft berekend dat herstel van de gevel € 2.300.000,- zal kosten. In de constructieve gesprekken die wij als college met directie en raad van commissarissen hebben gevoerd, hebben wij dit bedrag als financieel kader/ bandbreedte meegegeven.

1.2 Scenario 3 uit de financiële rapportage van de accountant van Amphion is het meest geschikt

Bij de brief van de directeur van Amphion zit een financiële doorrekening, opgesteld door een door Amphion ingeschakelde accountant. De financiële doorrekening bevat drie scenario's met ieder een aantal uitgangspunten. Enkel scenario 3 zorgt voor de oplossing van de diverse problemen die Amphion heeft:

- De gevel wordt hersteld;
- Het eigen vermogen neemt weer toe (weliswaar onder de voorwaarde dat Amphion de kosten van groot onderhoud activeert).
- Er kan gespaard worden voor vervangingsinvesteringen.
- Er is financiële ruimte om te innoveren.

Scenario 3 is dus het beste scenario om voor te kiezen, met dien verstande dat hierin Amphion in de verre toekomst (2040) een liquiditeitsprobleem heeft. Van de zijde van Amphion is hierover aangegeven dat dit probleem kan worden ondervangen door middel van een lening of een rekening courant via de gemeente. Wij zijn voornemens om in de richting van Amphion aan te geven dat wij, indien dit probleem zich daadwerkelijk voordoet, welwillend tegenover dit verzoek staan.

2.1 Ten aanzien van de documenten die vanuit Amphion zijn overgelegd moet de opgelegde geheimhouding door uw raad worden bekrachtigd

De brief van de directeur van Amphion en de daarbij behorende financiële rapportage van de accountant van Amphion bevatten gevoelige informatie aangaande de exploitatie van de schouwburg. Ook wat betreft de exploitatie op langere termijn. Het is onwenselijk indien deze informatie in de openbaarheid komt. Vandaar dat ons college ten aanzien van deze documenten geheimhouding heeft opgelegd op basis van de Gemeentewet en de Wet openbaarheid van bestuur. Uw raad wordt verzocht deze door ons opgelegde geheimhouding te bekrachtigen.

Doetinchem, 10 juli 2019

3.1 Uw raad wordt gevraagd een financiële bijdrage te verstrekken voor herstel van de gevel Amphion heeft ten gevolge van de gevelproblematiek extra financiële lasten gehad. Het gaat dan om proceskosten, kosten van het hekwerk rondom de gevel, onderzoekskosten etc. Deze kosten bedragen tot en met 2018 € 756.000,-. Hierdoor is het eigen vermogen van Amphion geslonken tot een minimaal bedrag waardoor herstel van de gevel (begroot op € 2.329.000,-) niet door haar bekostigd kan worden.

Gezien de betekenis van schouwburg Amphion voor Doetinchem en de regio stellen wij u raad voor een investeringsbijdrage van € 2.300.000,- beschikbaar te stellen. Hiermee kan de gevel worden hersteld. Door daarnaast aan de zijde van Amphion de onderhoudsvoorziening te laten vrijvallen (c.q. het activeren van het groot onderhoud) ontstaat er bij Amphion ook weer voldoende eigen vermogen.

3.2 Met een nieuwe gevel zijn de bouwkundige problemen opgelost

De nieuw te plaatsen gevel zal lichter en dunner zijn dan de huidige waardoor de problemen van nu worden ondervangen. Het materiaal is duurzaam. Vastgesteld kan worden dat de nieuwe gevelbeplating gewoon de verwachte 50 jaar meegaat. Er is gekeken naar mogelijkheden om aan de nieuwe gevel bijvoorbeeld zonnepanelen te bevestigen, hetgeen vanuit het oogpunt van welstand niet wenselijk wordt gevonden. Bovendien zouden de herstelkosten van de gevel daardoor fors stijgen hetgeen door directie en raad van commissarissen van Amphion niet wenselijk wordt gevonden. Het voorgaande laat onverlet dat Amphion wel degelijk bezig is met duurzaamheid en energiezuinige ontwikkelingen. Zo wordt er op dit moment gekeken of het conventionele licht kan worden vervangen door een zuiniger variant.

3.3 Met de investeringsbijdrage is Amphion ook in staat te sparen voor vervangingsinvesteringen en om te innoveren

Door de directeur van Amphion is aangegeven dat niet alleen sprake is van herstelkosten wat betreft de gevel, maar dat er binnen de schouwburg onvoldoende financiële middelen aanwezig zijn voor toekomstige vervangingsinvesteringen en voor innovatie. Hierover het volgende:

- Met uw raadsbesluit van 9 juli 2015 hebt u onder andere besloten om als gemeente een bestemmingsreserve in te stellen voor vervangingsinvesteringen aan de zijde van Amphion. Er wordt van 2016 tot en met 2030 een jaarlijkse dotatie gedaan van € 50.000,-. Daarnaast is met Amphion afgesproken dat zij een inspanningsverplichting hebben ten aanzien van de vorming van een bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen. Ten gevolge van de gevelproblematiek is Amphion niet in staat aan deze inspanningsverplichting te voldoen.
- Van de zijde van Amphion is aangegeven dat voor een deugdelijke exploitatie in de toekomst innovatie noodzakelijk is:

"De exploitatie van Schouwburg Amphion vaart wel bij een programmering die zich richt op een hoge zaalbezetting. De afgelopen jaren heeft die koers zich bewezen. Echter, door de gevelproblematiek en de daaruit voortvloeiende financiële keuzes die moesten worden gemaakt, is er geen oog geweest voor de ontwikkelingen binnen de diverse doelgroepen en de ontwikkelingen binnen de landelijke theaterwereld. Daarmee dreigt Amphion in de zijlijn terecht te komen want publieksofbouw vergt een afgewogen programmering waarbij risico's worden genomen en een lagere zaalbezetting is ingecalculeerd. Jongeren, trendsetters en crossovers bieden een scala aan nieuwe theaterconcepten die nieuwe publieksgroepen aanspreken. Deze dienen bediend te worden wil de toekomstige exploitatie gewaarborgd zijn.

Doetinchem, 10 juli 2019

Ook de verbinding aangaan met landelijke en provinciale producenten wordt verwacht binnen het cultureel ondernemerschap. De culturele notie zoals verwoord in Route Oost is hier heel helder in. Het landelijk beleid steekt hier immers op in. Innoveren in de inhoudelijke programmering en tegelijk in het mede produceren van voorstellingen vraagt cultureel ondernemerschap maar dat is logischerwijs nooit van enig risico gespeend. Het inbouwen van een apart te benoemen financiële buffer is dan ook noodzakelijk wil het aantrekken van nieuw publiek van de grond komen."

De noodzaak om te innoveren is ook onderkend in de algemene vergadering van aandeelhouders medio mei 2018. Wat betreft de innovatiewens van Amphion zijn wij overigens van mening dat dit onverlet laat dat de exploitatie van een schouwburg zeer zeker ook gebaat is bij grote voorstellingen en een dientengevolge zaalbezetting.

Het is wat ons betreft van belang dat directeur en raad van commissarissen van Amphion een evenwicht weten te vinden tussen aan de ene kant innovatie en aan de andere kant ondernemerschap.

Met het verstrekken van een investeringsbijdrage van € 2.300.000,- van de gemeente aan Amphion en de vrijval van de onderhoudsvoorziening (c.q. het activeren van groot onderhoud) aan de zijde van Amphion kunnen deze bijkomende problemen voor Amphion worden opgelost.

3.4 Het verstrekken van een investeringsbijdrage moet aan wettelijke eisen voldoen

Het verstrekken van een bijdrage aan Amphion die aan de zijde van de gemeente kan worden geactiveerd, heeft als voordeel dat de lasten voor de gemeente meevallen. Het verstrekken van een bedrag van € 2.300.000,- aan Amphion voor herstel van de gevel kost de gemeente in dat geval gedurende circa 30 jaren een bedrag van € 100.000,- per jaar. Het verstrekken van een bijdrage aan een derde die wordt geactiveerd, vereist een besluit van de raad. Wij verwijzen in dit verband naar artikel 9, zesde lid, van de Financiële verordening gemeente Doetinchem.

Bij de activering van de bijdrage aan Amphion dient het bepaalde in artikel 61 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten in acht te worden genomen. Wij lopen de eisen uit dit artikel langs:

Er moet sprake zijn van een investering door een derde

Het herstellen van de gevel is een investering en vindt plaats door een derde, te weten NV Cultureel Centrum Amphion wat een aparte entiteit is die op afstand van de gemeente Doetinchem staat.

De investering draagt bij aan de publieke taak

De gemeente Doetinchem ziet de uitvoering van podiumkunsten als een publieke taak. Dit blijkt uit de omstandigheid dat de gemeente financieel heeft bijgedragen aan de bouw van de nieuwe schouwburg alsmede dat zij jaarlijks subsidie verstrekt aan Amphion. Deze subsidie stelt Amphion in staat om de schouwburg verantwoord te exploiteren. De gevelproblematiek is een (financiële) last voor de schouwburg die de toekomstige uitvoering van podiumkunsten en daarmee een publieke taak bedreigt. Het verstrekken van een bijdrage aan Amphion draagt dus bij aan de instandhouding van een publieke taak.

De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren

Op basis van een met Amphion te sluiten overeenkomst is zij gehouden om de bijdrage van € 2.300.000,- daadwerkelijk te investeren in herstel van de gevel.

Doetinchem, 10 juli 2019

De bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft

In de overeenkomst die met Amphion afgesloten zal gaan worden, is bepaald dat bij het niet nakomen van de verplichting de gevel te herstellen de aan Amphion verstrekte financiële bijdrage teruggevorderd kan worden.

Gezien het voorgaande kan geconcludeerd worden dat aan alle eisen van het bepaalde in artikel 61 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is voldaan.

Kanttekeningen

3.1 Is de gemeente verplicht het herstel van de gevel te bekostigen?

Amphion is een naamloze vennootschap die op afstand en los van de gemeente staat. De gemeente Doetinchem heeft ongeveer 90% van de aandelen in haar bezit. De overige aandelen zijn in bezit bij de gemeenten Montferland, Oude IJsselstreek en Bronckhorst. Los hiervan verstrekt de gemeente Doetinchem een jaarlijkse budgetsubsidie aan Amphion die haar in staat stelt de schouwburg te exploiteren. Geen van beide relaties die de gemeente met Amphion heeft (aandeelhouder en subsidievertrekker) verplicht de gemeente om het herstel van de gevel te bekostigen. Het niet herstellen van de gevel is geen optie. Zie in dit verband de hieronder (4.2) opgenomen kanttekening. Het niet herstellen van de gevel zal op termijn leiden tot sluiting van de schouwburg aangezien het niet verantwoord is een dergelijk onveilig gebouw in gebruik te houden. Gezien het belang van Amphion voor de gemeente Doetinchem en de regio is dit een niet wenselijke ontwikkeling. Hoewel wij in juridische zin niet gehouden zijn de kosten van herstel van de gevel voor onze rekening te nemen, stellen wij u voor dit toch wel te doen vanwege de hiervoor genoemde reden.

3.2 Is het noodzakelijk de gevel te herstellen?

De gevel van de schouwburg vertoont scheuren met als risico dat gevelplaten naar beneden komen. Gelet hierop hebben directie en raad van commissarissen van Amphion besloten om een hekwerk rondom het pand te plaatsen om zodoende ongelukken te voorkomen. Dit hekwerk staat er al geruime tijd. Gelukkig hebben zich geen ongelukken voorgedaan. De vraag kan opkomen of herstel van de gevel dan wel dient plaats te vinden of dat dit niet later kan. Het antwoord hierop is nee. Vaststaat dat de huidige gevel ondeugdelijk en daarmee onveilig is zodat de eigenaar van het pand, te weten Amphion, formeel gehouden is hieraan een einde te maken.

3.3 Waarom is er een kans dat de bouwer die ook de problemen heeft veroorzaakt de gevel herstelt?

Het komt vreemd over: de bouwer die de problemen heeft veroorzaakt, neemt wellicht ook het herstel op zich. Toch is dit minder vreemd dan het op het eerste gezicht lijkt:

- de oorspronkelijke bouwer kent het gebouw en hoeft zich dus niet opnieuw in de materie te verdiepen;
- de tot nu toe gevoerde juridische procedure is slechts op beperkte onderdelen gewonnen waarbij de verwachting is dat verder procederen naar alle waarschijnlijkheid niet veel meer zal opleveren;
- het niet doorgaan met Aan de Stegge heeft als consequentie dat herstel van de gevel als opdracht in de markt moet worden gezet. Herstel van de gevel zal hierdoor nog langer gaan duren.

Doetinchem, 10 juli 2019

3.4 Moet met de gemeentelijke besluitvorming niet gewacht worden tot Amphion overeenstemming heeft met Aan de Stegge dan wel met een andere aannemer?

Uw raad wordt nu gevraagd een investeringsbijdrage ten bedrage van € 2.300.000,- aan Amphion beschikbaar te stellen voor het herstel van de gevel. Dit terwijl de gesprekken tussen Amphion en Aan de Stegge nog niet zijn afgerond. Er is ook een kans dat deze gesprekken niet succesvol zullen worden afgerond waarna Amphion niets anders rest dan het herstel van de gevel in de markt te zetten. Het ligt op het eerste gezicht voor de hand om pas na duidelijkheid hieromtrent de raad te vragen de benodigde investeringsbijdrage beschikbaar te stellen. Daar wordt evenwel niet voor gekozen vanwege de volgende redenen:

- Het (financieel) kader wat uw college aan Amphion wil meegeven is duidelijk net als het door de directeur van Amphion afgegeven signaal in zijn brief, zodat langer uitstel wat dit betreft niet nodig is.
- Het is aan Amphion om te kiezen welke aannemer de gevel zal gaan herstellen waarbij wel geldt dat het door ons meegegeven (financieel) kader (zie bijlage 1) in acht wordt genomen.
- De voor de hand liggende procedure (eerst duidelijkheid over welke aannemer de gevel zal herstellen, pas daarna gemeentelijke besluitvorming) is niet ideaal omdat dit vertragend werkt plus voor onnodig veel (tijds)druk zorgt.

Financiën

Voor herstel van de gevel is een bedrag nodig van € 2.300.000,-. Door het jarenlang procederen heeft Amphion niet de financiële middelen om herstel zelf te bekostigen. Vandaar dat uw raad wordt voorgesteld een investeringsbijdrage van genoemd bedrag beschikbaar te stellen. Voor de gemeente leidt dit tot een jaarlijkse exploitatielast van ongeveer € 100.000,- welke last is meegenomen in de Kadernota 2020. Deze last komt meerjarig terug in de gemeentelijke begroting waarmee het eerder in de risicoparagraaf van de begroting opgenomen bedrag van € 1.100.000,- komt te vervallen.

Vervolg

Nadat de raad een besluit over ons voorstel heeft genomen, kunnen de herstelwerkzaamheden aan de gevel beginnen onder de voorwaarde dat Amphion op korte termijn overeenstemming bereikt over het herstel van de gevel met Aan de Stegge. In dat geval zullen de werkzaamheden aan de gevel naar verwachting medio 2020 zijn afgerond.

Bijlagen

Bij dit voorstel zijn de volgende bijlagen gevoegd:

1. Bijlage met overzicht wat er wanneer is gebeurd en weergave van het (financieel) kader wat ons college Amphion heeft meegeven voor de gesprekken met Aan de Stegge. (openbaar)
2. Brief directeur Amphion d.d. 3 april 2019 met rapportage van accountant. (niet openbaar)
3. Raadsbesluit vervangingsinvesteringen Amphion d.d. 9 juli 2015. (openbaar)
4. Geheime raadsmededeling (2018-40) d.d. 24 april 2018. (niet openbaar)

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,

De secretaris,

De burgemeester,

B.H.W. Lubbers

mr. M. Boumans MBA MPM

De raad van de gemeente Doetinchem;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders over oplossing gevelproblematiek Amphion;

gelet op artikel 9, zesde lid, van de Financiële verordening gemeente Doetinchem 2017, artikel 61 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de artikelen 25, derde lid, Gemeentewet en 10, tweede lid, onderdeel g, van de Wet openbaarheid van bestuur;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van de brief van de directeur van Amphion d.d. 3 april 2019 inzake de financiering gevelproblematiek, vervangingsinvesteringen en innovatiegelden en de bij deze brief behorende rapportage van de accountant van Amphion.
2. De door het college van burgemeester en wethouders ten aanzien van de documenten genoemd in het eerste beslispunt opgelegde geheimhouding op basis van artikel 25, tweede lid, van de Gemeentewet in samenhang met artikel 10, tweede lid, onderdeel g, van de Wet openbaarheid van bestuur te bekrachtigen op grond van artikel 25, derde lid, van de Gemeentewet.
3. Een investeringsbijdrage te verstrekken aan NV Cultureel Centrum Amphion voor het herstel van de gevel van de schouwburg ten bedrage van € 2.300.000,- omdat:
 - a. er sprake is van een investering door een derde;
 - b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
 - c. Amphion zich heeft verplicht tot daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen;
 - d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien Amphion in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
4. Hiertoe de 49ste wijziging van de gemeentebegroting 2019 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn vergadering van 18 juli 2019,

, griffier

, voorzitter